

Notat vedr. foretræde til kulturudvalget - Frøslevlejren

30.11.2022, Padborg

Frøslevlejrens umistelige plads i Danmarkshistorien skal sikres.

Med de 3 mio. kr. som Frøslevlejren fik tildelt af Folketinget som en engangsbevilling på Finansloven for 2023, har det været muligt at påbegynde arbejdet med at fremtidssikre den tidligere Gestapofangelejrers barakker. Vedligeholdelsen af disse karakteristiske bygninger er forudsætningen for at bevare Frøslevlejren og fastholde de museer og organisationer der i dag befinder sig på stedet. Bevillingen var derfor det første afgørende skridt for at vi ikke må opgive Frøslevlejrens plads som et nationalt klenodie, hvor vi kan mindes, ære og forstå de danske modstandsfolk og deres bevæggrunde i kampen for at komme fra fangeskab til frihed. Dermed har vi fundamentet for at arbejde videre.

Frøslevlejren blev opført af den danske stat i 1943-44 for at sikre, at de danske modstandsmænd og -kvinder ikke endte i de frygtede tyske KZ lejre. Lejren er et vidnesbyrd om, at den danske stat i en svær situation forsøgte at værne om de almindelige borgere, der tog kampen op imod besættelsesmagten og den uretfærdighed den stod for. Mænd og kvinder fra modstandsbevægelsen i alle kroge og hjørner af landet sad i Frøslevlejren i de sidste måneder af krigen. Frøslevlejren er derfor en vigtig del af Danmarkshistorien og vores fælles erindring om anden verdenskrig og dens efterspil.

Ud over Nationalmuseets afdeling rummer museumskomplekset udstillinger fra Beredskabet, Hjemmeværnet, Danmarks veteraner og Amnesty International, og dermed fortællingen om, hvordan vi som samfund har arbejdet for fred og frihed. Men som museumskompleks lever lejren i dag ikke op til den moderne museumsgæsts forventninger – og den indfrier ikke de potentialer, som det historiske sted rummer. I kraft af lejrens nationale betydning vurderer vi, at staten har et ansvar for at sikre, at fremtidens generationer ikke går glip af at lære om og forstå, hvorfor almindelige danskere var villige til at betale så høj en pris for bevarelsen af demokratiet.

Efter Frihedsmuseet brændte i 2013 bidrog et enigt folketing 80 mio. kr. til ikke blot genopbygningen, men også udviklingen af et moderne museum. Frøslevlejren ønsker derfor at staten også engagerer sig i at støtte et uhyre vigtigt sted hvor historien udfoldede sig i virkeligheden, og som kan agere vigtigt bagtæppe for en læring der peger fremad. Alle der har været her ved, at det autentiske sted besidder en styrke, som man ikke kan nybygge sig til.

Frøslev betyder noget lokalt og nationalt

Aabenraa Kommune har investeret over 15 mio. kr. i de seneste år for at gribe nogle få af de mange muligheder der er for at opdatere og udbygge Frøslevlejren til et sted, hvor historien kan opleves og formidles på en tidssvarende måde. Opdateringer der har gjort det muligt allerede i 2023 at afprøve nye formidlingstiltag for at åbne op for nye grupper af besøgende, sætte fokus på fortællingerne og skabe bevidsthed omkring stedet nationalt. Populariteten blandt publikum underbygger vores analyser af potentialet: De oplever, at de geopolitiske hændelser, der er i spil i verdenen i dag, og deres påvirkning af almindelige menneskers hverdag, genspejles af de fortællinger Frøslevlejren viderebringer.

Tiltagene hviler på de analyser, brugerinddragelser og potentialeafdækninger, der alle peger på en mere bæredygtig fremtid for lejren. På de økonomiske bæredygtighedsparametre viser markedsundersøgelsen for eksempel, at lejren har potentiale til at fordoble antallet af betalende besøgende til 60.000 årligt og dermed opnå en øget egen indtjening. Dette scenarie er dog afhængig af en større investering, der aktuelt er estimeret til 100-120 mio. kr.

Udskiftningen af energikilde beløber sig til ca. 12 mio. kr. Med hjælp fra finanslovsbevillingen, lån og et matchende beløb fra Aabenraa Kommune, er arbejdet klar til udrulning i 2024. Projektet er det første af en række anlægs-, landskabs- og formidlingsprojekter der skal sikre, at Frøslevlejren kommer til at betyde mere for flere, ikke blot lokalt men også nationalt.

Lignende kulturbyggerier med samme forventede besøgstal så som Center for Kyst- og Lystfiskerturisme i Assens og OPHAV på Mors forventes at koste mellem 60 og 80 millioner kroner. Staten har selv initieret de to byggerier, som er støttet med henholdsvis 32 og 17,7 millioner på finanslovene i 2018 og 2021.

Den Selvejende Institution Frøslevlejren håber, at staten mener at bevaringen og formidlingen af så væsentlig en del af danskernes historie er mindst lige så høj en prioritering som fortællingen om lystfiskeri og østers.

Aabenraa Kommune tilkendegiver, at de er klar til at fastholde deres økonomiske engagement, og dermed dække en del af udgifterne ved drift og udvikling af Frøslevlejren. Kommunens tilkendegivelse er dog også, at det ikke er en kommunal opgave at bevare vores fælles nationale kulturarv: Det ansvar ligger ved staten.

Vi appellerer derfor til, at staten bevilger 75 mio. kr. til at udvikle og bevare Frøslevlejren for fremtiden.

På vegne af bestyrelsen for Den Selvejende Institution Frøslevlejren anmoder jeg derfor om, at de må få foretræde for Folketingets kulturudvalg.

Venlig hilsen

Ditte Dyrbo Hviid
Udviklingskoordinator, Frøslevlejren
Tlf. 21 37 51 03
ddh@aabenraa.dk